

Historická detektivka z prostředí Byzantské říše

PANAGIOTIS
AGAPITOS
**SMALTOVÁ
MEDÚZA**

VYŠEHRA D

Smaltová Medúza

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Panagiotis Agapitos

Smaltová Medúza – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

HISTORICKÁ DETEKTIVKA
Z PROSTŘEDÍ
BYZANTSKÉ ŘÍŠE

PANAGIOTIS
AGAPITOS

**SMALTOVÁ
MEDÚZA**

VYŠEHRA D

Tato kniha vychází s finanční podporou
Ministerstva kultury ČR

Panagiotis Agapitos: *Μετούσα από σμάλτο*
Copyright © 2009 by AGRA Publications
and Panagiotis Agapitos

Translation © Markéta Kulhánková, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7601-179-3
ISBN e-knihy 978-80-7601-205-9 (1. zveřejnění, 2019)

Děloho černá, černočerná,
krm se krví, napájej se krví.
Zavlníš se jako had, zařveš jako lev.
Zklidníš se jako beránek, usni jako žena.

AMULET OCHRAŇUJÍCÍ DĚLOHU

1

NA POKRAJI TEMNOT

Černá masa plavidla klouzala po nízkých vlnách. Všude okolo se rozprostíralo moře, jen na severu se v dálce rýsovaly Sporady. Slunce se přibližovalo k západnímu horizontu. Za hodinu zmizí za Euboiou. Po obloze plulo několik šedivých mraků. Tmavá hladina moře byla jako zvlhlé prostěradlo na ustlané posteli. Ve vzduchu visel pach, který moře vydává, když vane jižní vítr.

Dlouhá úzká loď měla na přídi vysoký kastel. Nad ním se tyčil stožár, na kterém vlála velká standarta na znamení, že válečná loď veze oficiální poselstvo. Byl na ní kříž uprostřed purpurového pole. Na vrcholu svislého ramene stála řecká písmena *chi* a *ro*. Zlatě vyšitý nápis nad posvátnými znaky hlásal: *V tomto znamení zvítězíš. Ze spodní části přídě čněl jako kopí kloun, který rozrážel vodu a zanechával za sebou pěnu. Zlatavé plachty – obrovské trojúhelníky upevněné na šikmých ráhnech – byly vytažené na dvou stěžních dominujících palubě, po níž přecházeli námořníci. Někteří svinovali lana, jiní uklízeli prostor před kastelem. Takelážní poddůstojník uděloval svým lidem pokyny, jak přitáhnout plachty, aby loď držela kurz.*

Podél lodi visely na zábradlích kulaté pestrobarevné štíty. Veslaři, natažení jeden vedle druhého, měli složená vesla a pospávali. Mladý desátník a několik vojáků seděli se zkříženými nohama okolo nízkého stěžně a debatovali. Na zádi na pravoboku bylo velké kormidlo. Kormidelník a jeho pomocník jím společně otáčeli podle pokynů takelážního poddůstojníka a široké kormidelní veslo se nořilo do vody a tvořilo vír. Nad hlavami mužů se tyčilo ozdobné zakončení zádi jako zahnutý ocas kočkovité šelmy připravené ke skoku.

Na příďovém kastelu stáli dva muži a rozmlouvali s očima upřenými na moře.

„Je to osm hodin, co jsme vypluli z Kyme,“ zamumlal ten starší. Bílé vousy dělaly jeho tvář ještě tmavší, než byla ve skutečnosti.

„S tímhle jižním větrem v zádech dorazíme na Skopelos, než vyjde měsíc,“ odvětil mladší muž. Nebylo mu ještě ani třicet. Hlavu měl nezakrytou a dlouhé vlasy mu volně padaly na ramena. Pod zeleným pláštěm měl vojenskou košili, kalhoty a vysoké boty ke kolenům. U pasu mu visel krátký meč a nalevo na hrudi se blýskal odznak hodnosti. Komodor Prokopios Radinos, velitel císařského dromónu, působil značně sebevědomě.

„Něco se mi nelíbí, pane,“ poznamenal zamyšleně kapitán lodi. „Včera večer Plejády vystoupaly nízko a byly zamžžené. To je na začátku listopadu, když obloze vládne Býk, špatné znamení.“

„Neměli jsme na výběr, Meno. Taky bych raději plul podél západních břehů Romanie, ale situace se Saracény nám vůbec nepřeje.“

„Já vím,“ odpověděl druhý muž suše, „a císařův vyslanec ničeho nedosáhl. Dvouměsíční cesta byla k ničemu. Snad nám teď archandělé pomohou dostat se rychle do hlavního města.“ Zasmušile se pokřižoval.

„Mise skutečně nedopadla dobře,“ uznal Radinos. „To ale neznamená, že protospatharios Leon není dobrým vyslancem.“

Kapitán neodpověděl hned. Vsunul si ruce za pás a upravil si koženou košili. „Císařský sekretář je odtažitý muž a já, komodore Prokopie, takovým lidem příliš nedůvěřuji,“ prohlásil nakonec.

„Co na to říct? Rozumím ti,“ přitakal Radinos a obrátil hlavu na opačnou stranu lodi. Pod zahnutou zádí stál nízký přístřešek s plátěnou stříškou. Protospatharios Leon seděl na rozkládací židli před jeho otevřeným vchodem. Tělo měl zahalené do těžkého tmavě rudého pláště. Jeho nakrátko ostříhané vlasy i vousy byly protkány šedinami. Dva kroky za ním stál vyhublý, věkem ohnutý stařec. Pod pláštěm mu prosvítaly jednoduché široké šaty a na holé hlavě měl vlněnou čapku.

Leon seděl na nepohodlné židli nehybně. Černýma očima pozorně sledoval měnící se barvy moře a oblohy, ale působivá podívaná jej netěšila. Po mnoho dní bojoval se špatnou náladou a neurčitá doba okolo západu slunce na moři mu ji ještě zhoršovala. V mysli se mu vynořily zlověstné verše tragického básníka:

*Vahadlo práva však bdí v každý čas,
K těm, kterým slunce polévá tvář,
slétne jak šíp. A druhým zase
vrší se útrapy na pokraji temnot.
Ostatní spolkně stojatá noc...*

Veškerá snaha přišla tedy vniveč? Mise definitivně ztroskotala? Takové otázky si kladl už po tisíci. Čekají snad i na něj útrapy na pokraji temnot? Narovnal se a vyklouzl mu hluboký povzdech.

Stařec k němu přistoupil a položil vrásčitou ruku na protospathariovo rameno. „Stalo se něco, pane?“

„Nic se nestalo, Nikolae,“ odpověděl Leon, který věděl, že jeho komorník chápe některé důvody jeho špatné nálady, ale nikoli všechny. Jak by mu mohl vyložit všechny ty niterné myšlenky (vlastně spíš pocity než myšlenky), které nedokázal formulovat ani sám pro sebe. Bylo zbytečné snažit se vysvětlit takové věci.

Jako by vycítil Leonovu bezradnost, Nikolaos ruku odtáhl. Sloužil mu už pětadvacet let. Znal velmi dobře ony chvíle, kdy srdce jeho pána zaplavovala hluboká melancholie. Raději ho nechával o samotě. Otočil se a vešel do přístřešku.

Na palubě už námořníci rozsvěcovali majáčky upevněné na ochranných štítech. Světlo nad mořem se čím dál rychleji vytrácelo. Moře zešedlo a na obloze se objevil onen tmavě modrý třpyt typický pro chvíle těsně před setměním. Leon pocítil bodnutí v šíji. V napětí, které se nashromáždilo v jeho nitru, držel opěradla židle tak křečovitě, až jej rozbolela záda. Když se snažil uvolnit svaly, padl jeho zrak na zlatý prsten, který se skvěl se na jeho levém ukazováčku. Reliéf na zeleném smaragdu měl podobu vladaře. Je to už tři a půl roku, co mu císař Theofilos propůjčil tento odznak císařských vyslanců a poslal jej do Mezopotámie vyjednat mír s chalífou Saracénů al-Mamúnem. Proč jeho současná mise ztroskotala? tázal se Leon znovu sám sebe. Znalost arabského jazyka i zkušenost s poselstvím do Bagdádu byly pro mladého vladaře zárukou, že to císařský sekretář zase dokáže.

Vyjednávání s Araby z Kréty však nikam nevedla. Bojovný emír si byl natolik jist svou vojenskou převahou, že odmítl veškeré Leonovy návrhy. Po sedmi letech války zcela vyčerpaní

obyvatelé ostrova vydávali své pevnosti jednu po druhé Saracénům. Jen malá část západní Kréty byla ještě v držení Římanů. Kromě informací, které tu a tam shromáždili jeho zvědové, neměl Leon císaři co předložit. Chtěl-li Theofilos úrodný ostrov dostat zpět pod svou kontrolu, nezbývalo mu nic než připravit rozsáhlé námořní tažení. Jediný důvod, proč se tato možnost nejevila naprosto bláznivá, byl, že na východních hranicích Římské říše panoval jakýs takýs mír, protože chalífa Saracénů si válku s Římany nepřál. A tím chalífou nebyl nikdo jiný než princ al-Mutasim, mladší bratr svého předchůdce a řízením osudu Leonův dobrý přítel.

Když se před dvěma lety v Konstantinopoli dozvěděli, že strašný al-Mamún náhle zemřel a že si syrští a egyptští vladaři přejí, aby po svém bratru převzal vládu al-Mutasim, byl Leon na svého přítele hrdý. Tehdy uvěřil, že by římské slunce a saracénský půlměsíc mohly v míru svítit na stejném nebi. Tyto myšlenky Leona odvedly od přítomného okamžiku. Vybavil si ona zvláštní dobrodružství, která společně s princem zažil v Kaisareii. Proč se před třemi lety život zdál příjemný a jednoduchý, zatímco teď bylo všechno ponuré a složité? Copak se lidská mysl dá tak lehce ovlivnit časem? Anebo se snad skutečně změnil i on a jen si to ještě neuvědomil?

„Hej ty, na co myslíš?“ Hlas velitele lodě vytrhl Leona z nepříjemných myšlenek. Takelázní poddůstojník se na chvíli posadil k ostatním vojákům pod malý stěžeň. Teď vyskočil. Komodor i kapitán už k němu běželi. Ostatní námořníci se stáhli.

„Nevšiml sis, že vítr ustává?“ rozkřikl se kapitán. „Přikaz mužům uvolnit plachty a hned je začněte rozvinovat!“ Poddůstojník spolkl výčitku a společně s několika námořníky se začal zabývat lanovím, plachtami a stěžni. Kapitán se otočil k drobnému muži, který se objevil vedle něj. „Ty, předáku, vzburcuj posádku, protože jakmile přestane foukat jižní vítr, budeme potřebovat vesla, abychom se dostali na Skopelos.“

Předák se postavil před malý stěžeň. „Veslaři, pozor!“ zvolal. „Zaujměte místa na pravoboku.“

Jakmile zazněl rozkaz, na lodi vypukl činorodý ruch. První skupina veslařů vstala a všichni začali připravovat vesla ke spuštění. Předák dál uděloval pokyny a za několik okamžiků byla celá posádka na svých místech s vesly v ruce. Kapitán se

vrátil na kastel na přídi a Radinos přistoupil k Leonovi, který se mezitím zvedl ze židle.

„Co se děje, komodore Prokopie?“

„Protospatharie, zdá se, že příznivý vítr ustává, a pokud nepoužijeme vesla, zastihne nás východ měsíce na moři. Dokud není zataženo, nic nám nehrozí, protože měsíc je téměř v úplňku a pro kormidelníka nebude těžké řídit loď, až se přiblížíme k ostrovu.“

Leon pohlédl na podzimní slunce, které už se dotýkalo hor na Euboi. Jakmile se světlodárná hvězda ztratila, tmavomodrá zář nebe poněkud zesílila, ale vítr zcela ustal.

„Veslaři, pozor!“ znovu zvolal předák. „Na levoboku vesla nasadit.“ Muži jeden po druhém nacvičenými pohyby provlékali dlouhá vesla otvory v kýlu a drželi je kousek nad mořskou hladinou. Když bylo všech sto vesel upevněno na kolících, veslaři se usadili na lavice. Kapitán se ubezpečil, že takelážní poddůstojník a jeho muži svinuli plachty a upevnili je na ráhnech. Pak dal znamení předákovi, že mohou začít veslovat, a sám se otočil a pozoroval olověnou mořskou hladinu. Předák začal okamžitě udávat rytmus a vesla se ponořila do vody. Císařský dromón se dal do pomalého pohybu směrem na severovýchod.

Nebe už potemnělo a barvou splývalo s několika málo mraky, které po něm pluly. Nízko na západě vyšla Venuše, ohlašující příchod noci. Loď se teď sunula kupředu v pravidelném rytmu a do ticha se ozývaly jen pokyny předáka a vesla nořící se do vody. A právě v té chvíli Leon spatřil něco, na co neměl zapomenout do konce života. Naprosto klidná hladina se zachvěla, jako by ji rozechvíval nějaký třas vycházející z hlubiny. Uplynulo jen pár okamžiků a zvedl se studený severní vítr. Vzápětí se ozval táhlý zvuk jako zavytí divokého zvířete uprostřed noci.

„Bože můj, změnilo se počasí,“ vydechl Radinos. „Přichází severák a my jsme uprostřed moře,“ pokřižoval se. Nikolaos spěšně vyšel z kajuty a stanul vedle svého pána. Leon stál s očima upřenými na strašidelnou podívanou, při níž se moře měnilo v divoké zvíře připravené zaútočit na vetřelce, kteří se odvážíli vstoupit do jeho úkrytu.

„Je to moje chyba,“ pokračoval komodor „Já jsem naléhal na kapitána, abychom na Skopelos jeli nejkratší cestou, místo abychom pluli podél břehů Euboie. Mohli jsme ještě před setměním zakotvit v některém zálivu.“

Než dokončil větu, začaly loď zprava bičovat vlny. Majáčky na štítech zhasly jediným silným závanem větru. Plachty byly do ráhen jako ptáci uvíznutí na vějci. Lana spojující stěžně se zábradlím vydávala zvuk jako mezi sípající do kopce. Kapitán opustil kastel a rozdával pokyny poddůstojníkům. Námořníci znovu svjeli plachty a snažili se je co nejlépe připevnit na stěžně, než začne bouře. Veslaři na pravoboku vytáhli vesla z vody.

„Kormidelníku,“ zvolal kapitán, když doběhl na záď, „stoč loď doprava severním směrem a pokus se držet kurz.“ Kormidelník a dva další námořníci se opřeli do kormidla a přes odpor vln je stáčeli nalevo. S pomocí vesel na levoboku se loď začala pomalu otáčet proti větru. Na předákův pokyn se i veslaři na pravoboku přidali k rytmickému pohybu. Když se vlny ocitly pod klounem, loď se nadzvedla a znovu klesla, rozrážejíc vodu.

Na obloze se objevily hvězdy, ale severák neustále zesiloval a mraky houstly. Vlny se vzdouvaly, nabíraly na velikosti a kymácely lodí čím dál víc, až přes zábradlí stříkala pěna. Veslaři jen stěží udržovali rytmus, protože vesla se nemohla nořit do vody v pravidelném rytmu. Kapitán nechal kormidelníka samotného a zamířil k Leonově kajutě. Nikolaos stál v přístřešku, Leon a Radinos se drželi za zárubně u vchodu a pokoušeli se udržet rovnováhu.

„Při takovém severáku nemáme naději, že dorazíme na Skopelos,“ řekl kapitán přímo. „Silný protivítr nás žene na jih.“

„Máš nějaký plán, kapitáne?“ zeptal se Leon.

„Chvilí počkáme. Jestli to bude takhle pokračovat, vytáhneme vesla, otočíme loď, abychom měli severák v zádech, a necháme se zahnat zpátky do Kyme.“

„Je to moc špatné?“

„Dobré to není, pane. Loď ještě odolává, protože má silnou konstrukci a dobrou posádku, ale boj s vlnami uprostřed noci je marný. A v Egeidě člověk nikdy neví, co na něj moře chystá.“ Radinos chtěl něco říct, ale kapitán jej posunkem zarazil. Otočil hlavu a nasával vzduch. Leon na něj překvapeně pohlédl a žaludek se mu sevřel.

„Ve vzduchu je cítit vlhkost,“ řekl Radinos.

„Ďábel si s námi hraje!“ zvolal kapitán. „Přichází déšť. Stočíme se k jihu a Bůh s námi.“

Nečekal na odpověď, rozběhl se do středu lodi a začal rozdávat pokyny poddůstojníkům a námořníkům. Leon pozoroval, jak se atmosféra na lodi změnila. Teď na palubě nikdo ani nehlesl. Veslaři na levoboku vynakládali nadlidské úsilí, aby pohnuli lodí doprava, zatímco další dvě skupiny začaly vytahovat vesla. Na okamžik se dromón ocitl na vrcholu vlny, která s ním otrásla, a loď se zmítala sem a tam. Posádka už byla zcela promočená, ale dromón v mezeře mezi dvěma vlnami dokázal dokončit půlkruhovou otočku a nechal se další vlnou posunout vpřed. Vojáci s desátníkem se běželi ukrýt do podpalubí. Takelážní poddůstojník a jeho muži se ze všech sil snažili vytáhnout malou plachtu, aby posloužila místo kormidla. Ve chvíli, kdy se jim podařilo upevnit spodní lana trojúhelníkové plachty na stěžeň, plachta se rázem napjala a stěžeň se nebezpečně ohnul.

Veslaři vytáhli všechna vesla a sestoupili do podpalubí. Leon a Radinos se schovali v přístřešku a kapitán s předákem v příďovém kastelu. Na opuštěné palubě zůstali jen takelážní poddůstojník a kormidelník, obsluhující malou plachtu. Dromón klouzal po vlnách, záď se každou chvílí nadzvedávala a kloun na přídi se nořil do vody. Ani ne za půl hodiny se spustil déšť, neprostupná masa vody tlačená větrem. Za chvíli se vody padající z nebe a stříkající z moře smísily na palubě a všechno promočily. Takelážní poddůstojník a kormidelník nechali plachtu jejímu osudu a běželi se také schovat do kastelu. Loď plula dál, nikým neřízena.

Leon si svlékl plášť a lehl si na záda na úzkou rohož, která mu sloužila jako lůžko. Poslouchal, jak kapky bubnují do plátěné střechy a vítr se prohání po palubě. Cítil, jak se jeho tělo pohybuje nahoru a dolů společně se zádí. Jeho žaludek jako by se stával těstem, ze kterého moře svými pohyby hněte kuličku. Měl strašnou závrať a nadechnout se bylo čím dál těžší. Nevěděl, jestli se loď může poškodit na otevřeném moři, nebo jestli je větší nebezpečí, že narazí na skály u nějakého pobřeží a potopí se. Věděl jen, že on sám už nemá pod kontrolou ani své tělo, ani svůj mozek. Šeptem se pomodlil, otočil se k dřevěné stěně a poddal se nevolnosti, která se zmocnila jeho vnitřností.

První, co si uvědomil po probuzení, bylo, že loď už se nekymácí. Otevřel oči a hledal Nikolaa. Přístřešek byl prázdný. Pokusil

se vstát, ale jeho zpoceně tělo bylo těžké jako kámen. Hlava ho bolela, v ústech měl kyselou pachůň a žaludek jako v plamenech. Z dálky se ozýval neurčitý hluk a hlasy. Vyvázli jsme, pomyslel si, ale kde to jsme? A kolik je hodin? Všudy přítomný zápach jej dusil. Musí vyjít na čerstvý vzduch. Znovu se pokusil vstát. S námahou se dovlekl k východu a zachytil se za zárubeň. Odhrnul závěs a vyšel ven.

Začínalo se rozednívat. Nebe zakrývaly těžké mraky a moře bylo temné, ale už nefoukalo ani nepršelo. Loď se lehce pohupovala na klidné hladině. Veslaři se snažili jakž takž uklidit palubu a takelážní poddůstojník a jeho muži rozvínovali plachty na stěžních a pokoušeli se je napnout. Leon se zhluboka nadechl a chladný vzduch mu udělal lépe.

„Jak ti je, pane?“ zeptal se komorník. Starcova tvář byla bledá, pod očima měl černé kruhy a jeho shrbené tělo působilo ještě křehčeji než obvykle. Šaty měl promočené.

„Jak je tobě, Nikolae?“

„Byla to strašná noc, ale s pomocí Panny Marie se nám podařilo Charonovi uniknout,“ odpověděl a prohlížel si Leona, který nevypadal dobře. „Mám ti přinést trochu vody?“

„Napřed mi pověz, kde to jsme.“

„Popravdě to nevíme,“ odpověděl Radinos, který se objevil za Nikolaem. Byl bez pláště, jen v promočené košili a měl rozčuchané vlasy. „Alespoň jsme blízko pevniny,“ řekl a napřáhl ruku.

Leon pohlédl přes levobok lodi a spatřil ostrůvek, který uzavíral ústí úzkého zálivu. Nad zálivem se zvedaly kamenité kopce bez vegetace a dál za nimi bylo vidět úpatí neschůdné hory. Její vrchol se ztrácel v černých mracích. Kam oko dohlédlo, nebyla stopa po lidské přítomnosti.

Nikolaos Leonovi přinesl pohár s vodou a suchary. Leon se trochu napil a pokusil se rozžvýkat suchar, ale jeho žaludek začal znovu protestovat. Chytil se zábradlí a pokoušel se zahnat nepříjemný pocit. Ve svém vyčerpání nebyl schopen překonat znechucení nad vším, co se mu v poslední době přihodilo. Zůstal nepřítomně hledět na prkennou palubu.

Radinos posunkem přivolal kapitána, který se vynořil z kastelu. Kapitán, jen v krátké spodní košili a kalhotách, k nim přistoupil.

„Loď utrpěla dvě velké škody, ale mohlo to být daleko horší,“ řekl. „Malá plachta je na dva kusy a spodní část klounu praskla. Je skoro zázrak, že se kloun v noci nezломil úplně. Na opravy budeme potřebovat asi týden, pokud najdeme potřebný materiál.“

„Tohle místo vypadá opuštěně,“ řekl Radinos.

„Ano. Bude to nějaký ostrov, protože pobřeží Euboie jsme měli po pravoboku.“

„Co tedy uděláme, pane Meno?“

„Nemůžeme dělat nic, dokud jakž takž neuklidíme loď a neodčerpáme vodu z podpalubí. Počkejme, až se pořádně rozední a pak...“

„Plavidlo na levoboku,“ zvolal předák. Všichni se otočili tím směrem. Za ostrůvkem se objevil člun mířící k dromónu. Muž v něm usilovně vesloval dvěma vesly upevněnými v úchytech na levé a pravé straně. Člun byl bílý a v bledém ranním světle ještě ostřeji kontrastoval s černě oděnou vysokou postavou muže. Jeho šaty vypadaly vojensky. Když se loďka přiblížila, Leon si všiml, že muž má pověšenou u pasu krátkou sekeru a malý srp. Jak člun otáčel, aby mohl přirazit ke dromónu, bylo jasně znát, že je to válečník, který dokáže bojovat i ovládat loď.

„Utrpěli jste škody?“ zeptal se stroze.

„Ano, potřebujeme kotviště, abychom mohli loď opravit,“ odpověděl kapitán. „Včera při západu slunce jsme se blížili ke Skopelu, ale zastihla nás bouře. Kde jsme teď?“

„To jste z toho vyvázli lacino,“ odvětil muž a pokýval hlavou. Měl dlouhé kaštanové vlasy a vousy a pomněnkově modré oči. „Toto je jižní pobřeží Skyru.“

„Skyru?“ opakoval kapitán a zdálo se, že se mu odpověď ani trochu nezamlouvá.

„Za tímhle ostrůvkem je záliv s hlubokou vodou a studnou nedaleko pobřeží,“ pokračoval muž. „Za chvíli začne znovu pršet, ale vítr už se nezvedne.“

„Poslyš, člověče, tahle loď je císařský dromón a já jsem jeho kapitán. Vracíme se do hlavního města a vezeme vysokého hodnostáře, císařova vyslance. Je na ostrově nějaký oficiální zástupce Římské říše?“

„To nevím.“

„Nevíš?“ vložil se do rozhovoru Radinos. „Chceš říct, že ostrov nemá správce?“

Muž si jej nevšímal a chystal se opřít do vesel. Leon se trochu naklonil přes zábradlí.

„Jsi příliš chytrý, cizinče, abys nevěděl, kdo má ostrov pod kontrolou,“ řekl klidně. „Tvoje neochota odpovědět dává tušit, že na ostrově pomoc nenajdeme.“ Muž zvedl hlavu. Jejich pohledy se zkřížily jako meče dvou bojovníků poměřujících své síly, než se pustí do půtky. Muž v loďce se pousmál a ukázal na neschůdnou horu.

„Za Kochylou je Chora. Poplujete-li podél východního pobřeží, dorazíte ke kopci s tvrzí. Je tam dlouhé písčité pobřeží, kde můžete zakotvit. Jestli vám správce ostrova bude ochoten pomoci, to uvidíte sami.“ Otočil loďku směrem k ostrůvku a rychlými pohyby vesel se vzdálil.

„Ti, kdo říkali, že Skyros je nehostinný ostrov, věděli, o čem mluví,“ procedil kapitán mezi zuby a šel zavolat poddůstojníky. Veslaři zaujali pozice a císařský dromón se připravil k vyplutí. Obloha byla stále pokryta mraky a slabé světlo dopadalo na matnou mořskou hladinu. Leon otočil hlavu k ostrůvku. Nemohl se zbavit dojmu, že vysoký muž ze člunu je pozoruje svými pomněnkovými očima.

2

ZAMŽENÝ MĚSÍC

Okolo poledne déšť ustal. O tři hodiny později prořídly mra-
ky. Odpolední slunce trochu ohřálo zemi, ale vzduch naplnilo
vlhkostí. Na kopci nad mořem se tyčila strmá skála, na jejímž
vrcholu balancovala malá tvrz. Pod ní, na straně kopce, kterou
nebylo z moře vidět, se krčilo hlavní městečko Skyru, Chora.
Řady na sebe nalepených kamenných domků vypadaly spíš jako
pokračování hradby než jako vesnice.

Pod kopcem začínala široká pláž, která se táhla skoro dvě
míle severně až k mysu obklopenému skupinkou útesů. Na úpatí
kopce, těsně nad pláží, stála polorozbořená, roky zčernalá věž.
Okolo ní až k písčitému břehu byly rozesety chatrče rybářů
a dvě skladiště se slaměnými střechami. Císařský dromón,
zakotvený kousek od nich na okraji písčité mělčiny, se podo-
bal zraněné velrybě vyvržené mořem. Na lodi a okolo ní vládl
čilý ruch. Někteří veslaři odčerpávali vodu z podpalubí, další
rozprostírali potrhané plachty a lanoví na pláži. Kapitán dával
námořníkům pokyny ohledně opravy klounu. Několik rybářů –
nehybných a bez výrazu jako modly nějakého starého nábožen-
ství – od chatrčí pozorovalo cizince a jejich černou loď.

Zhruba uprostřed do pláže ústilo úzké údolí protnuté mělkou
říčkou, jejíž bahnité vody se vlévaly do moře. Na březích rostla
tráva a rákosí, o kus dál do vnitrozemí se rozprostíralo pár polí-
ček a zahrad obklopených granátovníky. Na úpatí dvou kopců
naproti skále s pevností rostly divoké cypřiše, duby a trnitý
tymián. Porost po dešti vydával sladkohořkou podzimní vůni.

V místě, kde se údolí sváželo v pláž, dokončoval desátník
s vojáky stavbu tří velkých stanů. Standarta císařského vyslan-
ce už vlála na žerdi zabodnuté vedle vchodu do stanu, který

stál nejbliže ke břehu. Radinos, který dohlížel na přípravu dočasného příbytku, přikázal několika vojákům vyčistit prostor za posledním stanem od trávy a vykopat kousek od břehu jámu pro záchodky. Požádal desátníka, ať na věc dohlédne, a zamířil ke stanu se standartou. Bez ohlášení vstoupil otevřeným vchodem. Zastihl protospatharia, jak sedí na dřevěné truhle. Bez známek nadšení jedl hustou kaši. Starý komorník se pokoušel prostor uspořádat. Radinos s překvapením zjistil, že protospatharios je oblečen po vojensku. Měl na sobě hrubou modrou košili ke kolenům, úzké kalhoty, vysoké boty a kožený pás. Komodorovu pozornost však přilákal především podivný předmět, který visel protospathariovi na krku. Byl to bronzový talisman, kterému dominovalo doširoka otevřené oko. Za ním se jako bajonety tyčilo sedm paprsků a na jejich vrcholcích bylo vyryto prvních sedm písmen abecedy. Ve spodní části amuletu bylo vyobrazeno pět divokých zvířat, která jako by se oku klaněla. Radinos měl dojem, že oko na něj upírá výhrůžný pohled.

„Přišel jsem se zeptat, jak se cítíš, pane,“ řekl.

„Je mi lépe,“ odpověděl Leon, který si všiml změny v Radinově vystupování. „Ovšem tebe jako by něco trápilo.“

„Ehm... ne, ale... jak to říct? Nečekal jsem, že tě najdu oblečeného po vojensku.“

„A co mám dělat, když jsme zde rozbili tábor a v následujících dnech nás čeká, co nás čeká? Mám chodit v písku a po skalách v dlouhých košilích a měkkých městských botách?“

„Máš pravdu,“ uznal Radinos, který nemohl odtrhnout pohled od bronzového oka.

„Prohlížíš si můj amulet?“ zeptal se Leon nečekaně. „Je to neusínající oko, které ochraňuje lidi před závidí. Nosím ho od té doby, co se mě před dvěma lety v Soluni dábel pokusil zahubit.“ Protospathariův hlas zněl vážně, ale zdvižené obočí prozrazovalo něco jiného. „Ty nenesíš amulet?“

„Vítězný kříž,“ odpověděl vřele Radinos. „Daroval mi ho můj kmotr při křtu. Co jiného křesťan potřebuje?“ Leon se chystal otevřít ústa, ale za vojákovými zády zachytil Nikolaův přísný pohled.

„Nic, samozřejmě,“ řekl. „Chtěl jsi mi něco říci, komodore Prokopie?“

„Ano, protospatharie. Tábor bude dokončen před západem slunce. Už jsem poslal jednoho vojáka do Chory, aby našel správcu a oznámil mu náš příjezd.“

„A co kapitán?“

„Rozkázal svým poddůstojníkům a veslařům vyprázdnit loď, aby se zítra mohlo začít s opravami. Půjdu se teď podívat, jak pokračují, a vrátím se před setměním.“

„Zdá se, že máš všechno pod kontrolou,“ poznamenal Leon srdečně. „Děkuji ti za tvou horlivost a úsilí. Já už dnes večer nebudu nic potřebovat.“ Velitel pozdravil a spěšně odešel.

„Pane, co je to zase za hrátky?“ otázal se Nikolaos. „Už už jsi chtěl důstojníka provokovat nějakou ironickou poznámkou. Přesně to jsi dělal jako chlapec. Ale teď už nejsi dítě. Je ti pětatřicet a jsi císařský sekretář. A kromě toho, kolikrát jsem tě prosil, ať nenosíš na krku to bronzové oko? Někdo by si mohl myslet, že věříš, že takovéto amulety mají kouzelnou moc. A přece víš, že to jsou všechno jen pohanské pověry. Nechápeš, že je to hřích?“

„Nikolae, jak dobře mě znáš!“ řekl Leon se smíchem a vzal starcovy ruce do svých. „Máš pravdu, ale Všemohoucí se nehněvá kvůli takovýmto dětinskostem. Příčiny našich hříchů jsou jinde, jinde jsou počátky duchovních a tělesných poklesků.“

Sařec odtáhl ruce ve snaze zachovat si vážnost a neústupnost. „Velitel dromónu je dobrý křesťan a dobrý důstojník. Není správné si z něj utahovat.“

„Velitel dromónu je svědomitý důstojník, který neví nic o světě mimo kasárna a císařskou stráž. Podobá se spisovatelům vojenských příruček, kteří v životě na vlastní oči neviděli bitvu. I já byl před pár lety takový. Svědomitě jsem sepisoval zákony a nařízení, ale o spravedlnosti jsem nevěděl nic.“

Sařec přistoupil k truhle, zvedl talíř s kaší a podal ho Leonovi.

„Raději dojez, pane.“

„Už jsi mě dost zasytil tím vařeným sladkem,“ protestoval Leon. „Půjdu se projít na pobřeží. Potřebuju zase cítit pevnou zem pod nohama. Než se vrátím, sežeň mi k jídlu něco chutnějšího.“ Popadl plášť, který byl přehozen přes židli, a vyšel ven.

Od moře foukal svěží vánek. Leon si přes sebe přehodil plášť a několikrát se zhluboka nadechl. Cítil, jak mu intenzivní vůně

přírody pročištuje plíce. Otočil se k severu a vyrazil podél pobřeží v místě, kde začínal písek. Po jeho levé ruce rostly obrovské řečičky, které bránily ve výhledu na to, co bylo za pláží. O několik set kroků dál, kde tento přírodní plot končil, bylo vidět divoké olivovníky a vysoké pinie. Slunce, rychle klesající k západu, osvětlovalo svými paprsky vodu. Útesy v pozadí se v jeho záři třpytily jako hrudky zlata.

Leon narovnal ramena. Proč vždycky nejprve obviňoval sebe, když se mu zdálo, že je něco špatně? Včera touto dobou propadl černým myšlenkám, když se snažil pochopit, co udělal špatně a proč poselství ztroskotalo. Pak přišla bouře a všechno obrátila vzhůru nohama. Ale loď s pomocí Bohorodičky vyvázla a on je dnes naživu. Musí přestat sám sebe trestat. Měl by být vděčný za každý den svého života, dokud se nedostaví ta nevyhnutelná hodina, kdy bude muset projít branou smrti.

Cosí nečekaného ho přimělo zvednout hlavu. Za řečičky zaslechl zvonky a bečení. Stádo procházelo tak blízko, že bylo skoro slyšet kroky ovcí v trávě. Náhle se ozval rozzlobený hlas pasáka. Následoval hluk padajícího kamení a chvíle zbrklého pobíhání zvířat. Pak se zmatek zklidnil, zvonění se vrátilo do klidného rytmu a pomalu se vzdalovalo. Leon se ohromeně zastavil. Uvědomil si, že aniž viděl stádo procházet, představil si ho jen na základě zvuků, které jeho přechod vydával. Cítil se zvláště. Neprožívá takto i svůj život? Místo aby se díval, co se kolem něho děje nebo by se díť mohlo, si to jen představuje za poslechu zvuků odněkud z dálky? Kdy vzal svůj život skutečně do svých rukou? I poté, co přijal nabídku jet s poselstvím do Bagdádu a získal si pověst člověka schopného řešit složité případy, měl dojem, že jeho rozhodnutí a činy určují jiní. Byl snad tohle důvod, proč často reptal a žehral sám na sebe a nebyl nikdy s ničím spokojen?

Jeho pohled bloudil po pobřeží, až dorazil ke kapliče, kterou rozeznal na nejvyšším útesu. Světlo začalo slábnout a drsný povrch holých skal byl znatelnější. Stejně jasně by měl vidět i svůj život, který byl neustále určován tím, jak se patřičně chovat k ostatním. Jednou jedinkrát jednal proti tomu, co se sluší a patří, a přestože občas cítil, jak ho ten čin tíží, nikdy neobviňoval sám sebe, že udělal chybu. Naopak, byl to jeden z mála okamžiků, kdy se sám rozhodl udělat správnou věc. Usmál se. Možná bude k něčemu užitečné, že zůstane pár dní na tomto

odlehleém ostrově bez úkolu a odpovědnosti. Daleko od všeho, čím je povinován císaři, měl teď dostatek času zamyslet se hlouběji nad svým životem.

Zvedl oblázek, který ležel před ním, a vši silou jím mrštil do moře. V té chvíli si povšiml zvláštního stvoření – něčeho mezi člověkem a divokým zvířetem – které neuvěřitelně čile běželo okolo vysokých podlouhlých skal podél vody a za okamžik zmizelo. Leon zamířil ke skalám. Stvoření se znovu vynořilo a okamžitě zase zmizelo v keřích. Přitom vydávalo krátké výkřiky. Náhle z keřů vyskočil zajíc. Zasvištěl šíp, zabodl se mu do těla a zkrvavené zvíře se zmítalo v písku. Za skálou se objevil člověk na koni popelavé barvy. V levé ruce držel obrovský luk a na sedle měl připevněný oštěp. Byl prostě oblečen, přes záda měl přehozený krátký plášť a přes rameno toulec. Podivné stvoření vyběhlo po čtyřech z keřů, popadlo zabité zvíře a přiblížilo se k jezdcí. Muž sesedl z koně a pohladil divouse uznale po hlavě jako loveckého psa, který přinesl pánovi kořist.

Leon byl ještě dost daleko od skal, ale muž, jako by cítil zvuky kroků v písku, se otočil směrem k němu. Okamžitě nasedl na koně, nechal divouse vytahujícího šíp z těla zajíce a s pravou rukou na oštěpu zamířil k cizinci. Leon pocítil nebezpečí a svaly se mu napjaly. Jezdec zastavil před ním s oštěpem namířeným k zemi. Byl to asi padesátiletý muž s vyzáblým obličejem. Hleděl na něj tmavě hnědýma očima zpod hustého obočí. Jeho šedivé vlasy, na šíji svázané do uzlu, odhalovaly vysoké čelo. Krátké vousy měl sestřížené do špičaté bradky.

„Co tu pohledáváš, vojáku?“ zeptal se.

„Nejsem voják a nejsem ozbrojen,“ odpověděl Leon. „Jestli se mnou chceš mluvit, odlož oštěp a sesedni z koně.“

„Dokážeš rozkazovat a říkáš, že nejsi voják?“ zasmál se jezdec, ale hned zvažněl. Připevnil oštěp k sedlu a sestoupil z koně. „Odpusť mi, cizinče, ale poslední dobou potkávám na svých pozemcích stále nějaké nezvané hosty. Mé sídlo je na druhé straně mysu, v Perakampu.“

„A moje sídlo jsou tamhle ty stany. Jsem na ostrově ode dneška.“

Muž pohlédl na jižní konec pobřeží. Zapadající slunce osvětlovalo obrysy zakotvené lodě a tří stanů. „Ta loď je císařský dromón, ty ale nejsi její velitel,“ řekl muž a otočil se k Leonovi.

„Ne, stejně jako ty nejsi zemědělec obdělávající půdu.“

Muž se zasmál.

„Rozbilo se ohřívadlo,“ ozval se chraplavý hlas a zpoza koně se vynořil divous se zabíjícím zajícem v jedné a zkrvaveným šípem v druhé ruce. „Rozbilo se ohřívadlo, pane, rozbilo,“ opakoval smutně s šedýma očima upřenýma na Leona. „Rozbilo se ohřívadlo,“ řekl potřetí. Měl shnilé zuby a z otevřené pusy mu nekontrolovaně kapaly sliny. Vlasy měl krátké a mastné, stejné hnědé, jako bylo jeho špinavé oblečení. Jeho sádelnaté tělo bylo v pase zmrzačené, takže se nemohl narovnat, a zkřivená šíje tlačila hlavu dopředu. Údy měl ve srovnání s tělem nepřiměřeně dlouhé. Prudce trhl hlavou ze strany na stranu. „Můj bratr se vyzná,“ zavzlykal. „Opraví ho.“ Muž jej uchopil za rameno.

„Jen klid, Paschalisi,“ řekl, jako by mluvil ke psu, a vzal mu z ruky šíp. „Ještě si něco povím tady s tím pánem a pak půjdeme dát zajíce Symeonovi.“

„Ano, ano, světci, zase mi předpoví budoucnost,“ zachrochtal spokojeně divous a posadil se se zkříženýma nohama do písku s mrtvým zajícem v náručí. Ten nešťastník je nejspíš blázen, pomyslel si Leon. Kdoví jak přišel o rozum!

„Co tedy pohledává císařský dromón na Skyru, cizinče?“ otázal se důrazně muž, zatímco zkušeným pohybem vracel šíp do toulce.

„Nic,“ odpověděl Leon a v krátkosti mu vylíčil návrat poselstva z Kréty a bouři na otevřeném moři nedaleko Skopelu. „Tak jsme se ocitli tady a čekáme na opravu lodi. Já jsem protospatharios Leon, císařský sekretář.“

Výraz mužova obličeje náhle potemněl. „Jsi tedy pravou rukou syna vraha.“

„Co to říkáš?“

„Není to snad pravda? Copak Theofilův otec nenechal před patnácti lety v předvečer Vánoc v chrámu Boží Moudrosti zavraždit Leona Arménského?“

Paschalis se neklidně otočil ke svému pánu. „Můj bratr se vyzná,“ zamumlal přes tekoucí sliny. „On mi ho opraví.“

Bláznova přítomnost Leona znervózňovala daleko více, než si byl ochoten připustit. Pokoušel se soustředit. „Michaelovi přátelé,“ řekl, „se sami rozhodli spáchat ten zločin, aby velitele císařské stráže zachránili před Leonovými nepodloženými

podezřeními. Víím to, protože jsem byl notářem na úřadě vnitřních záležitostí státu.“

Muž na Leona pohlédł s neskrývaným pohrdáním. „Víš, co řekl Michael stratégům, když od nich v senátu žádal, aby jej prohlásili císařem a poskytli mu záštitu armády. Seděli tam a poslouchali ho jako žááci. Někdø ale přece jen promluvil.“

„Pamatuju si to. Nebyl to voják?“

„Ano. Stratég Gregorios Pterotos, správce thematu Opsikion, Michaela otevřeně obvinil, že to on zosnoval vraždu císaře. Znal muže, který slyšel Michaelova blízkého spolupracovníka, jak říká jednomu důstojníkovi císařské stráže, jakým způsobem on a Michael za několik málo hodin zosnovali spiknutí. Gregorios s sebou toho muže přivedl a ukázal jej senátu i uzurpátorovi trůnu. Byl to turmarcha Theodoros Gorgonites, velitel prvního stálého vojenského ležení Římské říše v Malaginách.“

„To jsi byl ty?“

„Ano, ale nestihl jsem promluvit. Uzurpátor svým strážcům přikázal, ať nás okamžitě zatknou. Tři dny nás drželi pod zámekem v jednom ze sklepů císařského paláce. Když byl Michael Amorijský prohlášen císařem, tak nás bez jediného veřejného slyšení poslal do vyhnanství sem v naději, že tak se nikdy nikdo nedozví pravdu o spiknutí.“

„A stratég?“

„Už jsme toho o minulosti a mrtvých namluvili dost,“ prohlásil náhle Gorgonites. „Já už nejsem voják a nezajímá mě, co dělají císařové a jejich služebníci v hlavním městě.“ Pohládl blázna po hlavě. „Pojď, Paschalisi, jdeme k Symeonovi.“

„Ano, ano, ke světci, zase mi přečte můj osud,“ zvolal divous a nadšeně vyskočil. Gorgonites nasedl na koně.

„Bude lepší, když se znovu nevidíme, protospatharie,“ řekl, a aniž čekal na odpověď, rychle se vzdálil i s Paschalisem poskakujícím za koněm a komíhajícíím svou drahocennou kořistí ze strany na stranu.

Slunce zapadlo a světlo pomalu pohasínalo. Za chvíli tma pohltl i poslední stíny, které zůstaly na pobřeží. Vzduch se ochladil a vlhko bylo všudypřítomné. Leon vyrazil zpět ke stanům. Druhé zvláštní setkání v jednom dni, pomyslel si. Za chvíli si i on začne myslet, že Skyros je nehostinné místo. Bývalý turmarcha byl zjevně zatrpklý muž, který žil roky ve vyhnanství se sžíravým